

UDC 94(47)

Mahmud Kashghari Barskani'ye Göre Barskan Kenti ve Sakinleri (11. Yüzyıl)

Tınçtıkbek Çorotegin (Çoroyev)

Jusup Balasagyn adındaki Kırgız Milli Üniversitesi

Kırgızistan/Bişkek

Dr. professor

chorotegint@gmail.com

Orcid:0000-0002-2833-3160

Özet

Bu makalede Isık Göl'ün güneydoğu kıyısında yaşayan halkın orta çağ, daha net olarak Karahanlı devri tarihiyle doğrudan ilgili bir meseleden söz edilmiştir. Mahmud Kaşgarlı Barskanlı yazan eser eşsiz kaynak olarak kullanıldı, ama başka da Doğu kaynakları karıştırılarak öğrenildi ve yanı sıra diğer doğu kaynaklarının (bir dizi bilgiyi karşılaştırmak için) ve modern bilimsel literatür'ün bilgileri daha incelendi. 11. yüzyılın seçkin Türkologu Mahmud Kaşgari Barskani, "Divanu Lugati t-Türk" ("Türk dillerinin [kelimelerinin] toplanması"; 1072–1077) adlı eserinin metni'nde ve bu sözlüğüne eklenen dünya haritası'nda "Barskan" yer adını kaydetmiştir. Makale, "Barskan" yer adıyla ilgili sorunları daha ayrıntılı olarak araştırıyor. Yazar, "Barskan" kelimesinin bir etnonim olarak değil, bir toponim olarak düşünülmesi gerektiğini özetliyor. (Karahanlılar dönemi dahil) Orta Çağ'ın başlarında Isık-Köl Gölü kıyısındaki bu yer adı, Kırgız Cumhuriyeti Isık-Köliline ait Ceti-Öğüz ilçesindeki bir köy ve bir ırmak adına "Barskoon" biçiminde hala korunmaktadır. Ortaçağ yer adı Barskan'ın (değiştirilmiş bir Barskoon biçiminde) Kırgızlar'da şimdiye kadar korunması, Isık-Kul havzası da dahil olmak üzere Tanrı-Dağları diyen dağ ve vadi bölgesinin Türkçe konuşan sakinlerinin etnik gelişiminde ardışık bir geçmişe sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Barskan, Barskoon, Mahmud Kaşgarlı Barskani, toponim, etnonim, etnik köken, Türkoloji, Karahanlı kağanlığı, tarih, Kırgızistan, Isık-Köl gölü, Doğu araştırmacılık